

3. Актуальні питання цивільного судочинства у світлі судової реформи в Україні: монографія / [С.В. Ківалов, Н.Ю. Голубева, І.В. Андронов та ін.]; за заг. ред. Н.Ю. Голубевої; НУ ОЮА. – Одеса: Юридична література, 2017. – С. 91.
4. Рожик Ю. Проблеми правового регулювання форми та змісту висновку органів місцевого самоврядування в цивільному процесі / Ю. Рожик // Вісник Львівського університету. – 2010. – Вип. 51. – С. 213.

Ключові слова: доказування, суб'єкти доказування, висновок експерта, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, висновки, докази.

Ключевые слова: доказывание, субъекты доказывания, заключение эксперта, органы государственной власти, органы местного самоуправления, заключение, доказательства.

Key words: proving, subjects of proving, expert conclusion, public authorities, local governments, conclusion, evidence.

ГОЛУБЦОВА ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри цивільного процесу

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Завданнями цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Виконанню цих завдань сприяє наявність в цивільному процесі різноманітних порядків (проваджень і процедур) розгляду цивільних справ. Спрощенню та прискоренню розгляду сприяє вирішення справи в порядку наказного провадження, спрощеного позовного провадження і заочного розгляду справи. Незважаючи на однакові цілі і завдання дані порядки в значній мірі відрізняються.

У 2004 році в цивільне законодавство було введено новий вид цивільного судочинства – наказне провадження. У складі цивільного процесу з'явилися процедури заочного розгляду справи та спрощеного порядку розгляду цивільної справи. Останні дві процедури можливі в рамках тільки позовного провадження. Тому вони істотно відрізняються від наказного провадження.

За своєю суттю наказне провадження є видом судочинства, самостійність якого визначається характером правовідносин, що є предметом розгляду. Вимога направлено на стягнення грошових коштів, але такі ж вимоги можуть бути розглянуті і в порядку позовного провадження. Основна відмінність – це відсутність спору, а вірніше припу-

щення про відсутність спору. Це припущення ґрунтується на тому, що існує письмовий прямий доказ імовірно незаперечний. Це дозволяє скоротити і спростити процедуру настільки, що розгляд цивільної справи і винесення судового наказу можливе протягом декількох днів.

Заочний та спрощений розгляд цивільної справи за своєю суттю відноситься до позовного провадження, тому що там присутній спір, що вимагає встановлення обставин за допомогою дослідження доказів. Це в свою чергу зобов'язує до проведення певних формальних процедур, властивих позовному провадженню (наприклад, судового засідання, де і встановлюються обставини цивільної справи шляхом дослідження наявних доказів).

Але особливості конкретної цивільної справи дозволяють суду здійснити ефективний захист права і інтересу в спрощеному порядку в скорочені терміни.

Підставою для заочного розгляду справи є суб'єктивний фактор. На сьогоднішній день для початку цієї процедури необхідно наявність складного фактичного складу: належні повідомлення судом відповідача про місце і час проведення судового засідання; неявка відповідача в судові засідання без поважних причин або не повідомлення про ці причини; відсутність відзиву відповідача; відсутність заперечення відповідача проти заочного розгляду справи. Все це свідчить про втрату інтересу відповідача до захисту свого права або охоронюваного законом інтересу.

Заочний розгляд справи проводиться в якості санкцій, які полягають в несприятливих наслідках для відповідача в зв'язку з втратою інтересу до справи. Якщо питання про заочний розгляд цивільної справи вирішуються в процесі розгляду справи, то питання про розгляд справи в спрощеному провадженні вирішується при відкритті провадження у справі. Клопотання позивача про розгляд справи в порядку спрощеного позовного провадження подається в письмовій формі одночасно з позовною заявою або може міститися в ньому.

Ефективність захисту права в порядку спрощеного позовного провадження стає можливим за рахунок відсутності підготовчого судового засідання, скорочення термінів розгляду цивільної справи і проведення розгляду справи по суті без виклику сторін. Розгляд цивільної справи за правилами спрощеного позовного провадження можливо при наявності об'єктивних і суб'єктивних факторів: відповідна категорія справи, клопотання позивача та відсутність обґрунтованих заперечень відповідача, задоволених судом.

В порядку спрощеного позовного провадження можуть бути розглянуті справи, що підпадають під ознаки малозначних або справи, що виникають з трудових відносин.

Ключові слова: цивільно-правові відносини, судовий захист, судові засідання, цивільна права.

Ключевые слова: гражданско-правовые отношения судебная защита, судебное заседание, гражданская права.

Key words: civil law relations, judicial protection, court session, civil rights.